

МІКРОЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ МОЖЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ МОДЕЛЕЙ ШЕРИНГОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

©2024 ПИЛИПЕНКО Н. М., КАСЬЯН Є. О.

УДК 330.88
JEL: A13; D63; O12

Пилипенко Н. М., Касьян Є. О. Мікроекономічний аналіз можливості впровадження моделей шерингової економіки в Україні

Мета статті полягає в мікроекономічному аналізі можливостей впровадження моделей шерингової економіки в Україні з урахуванням сучасних соціально-економічних умов, технологічного розвитку та глобальних викликів сталого розвитку. У роботі розкрито сутність шерингової економіки як сучасного економічного явища, що сприяє оптимізації використання ресурсів, стимулює підприємницьку активність і створює нові можливості для соціальної інтеграції. У статті проведено аналіз ключових аспектів шерингової економіки, зокрема цифрових платформ, бізнес-моделей і поведінкових детермінант, які впливають на розвиток цього сектора. Основна увага приділяється адаптації успішних міжнародних практик до локальних умов України, а також аналізу бар'єрів і можливостей, які впливають на реалізацію шерингових моделей у вітчизняному контексті. Дослідження базується на застосуванні кількісних методів аналізу, SWOT-аналізу, а також анкетуванні споживачів і бізнесу. Результати дослідження демонструють високий рівень інтересу населення до шерингових платформ. Виявлено, що найпоширенішими сегментами шерингової економіки в Україні є: транспортні послуги (каршеринг), оренда житла (Airbnb) та коворкінги. Аналіз показав, що основною групою користувачів є молодь віком від 18 до 40 років, яка демонструє високий рівень зацікавленості в послугах шерингової економіки. Водночас основними бар'єрами для її розвитку залишаються недостатній рівень довіри до платформ, низька цифрова грамотність у певних регіонах, а також прогалини в нормативно-правовому регулюванні. Результати SWOT-аналізу підтвердили, що Україна має значний потенціал для розвитку шерингових платформ завдяки розвиненому ІТ-сектору, активності молодого покоління та готовності до цифрових змін. Проте існують загрози, пов'язані з нестабільністю регуляторного середовища, впливом воєнних дій та недостатністю інфраструктурних інвестицій. У статті запропоновано шляхи подолання цих бар'єрів, зокрема через удосконалення нормативно-правової бази, розвиток цифрової інфраструктури та реалізацію освітніх кампаній для популяризації переваг економіки спільного користування. Практична значущість дослідження полягає у формулюванні рекомендацій щодо впровадження шерингових моделей у локальних умовах України. Автори вказують на необхідність створення партнерств між державними установами та приватним сектором, стимулювання інноваційних бізнес-моделей, а також підвищення обізнаності населення про можливості шерингової економіки. Перспективи подальших досліджень полягають у розробці адаптаційних моделей шерингової економіки для українського ринку, які враховуватимуть локальні економічні, соціальні та інфраструктурні особливості. Важливим напрямком є також оцінка довгострокового впливу шерингової економіки на економіку регіонів, зайнятість населення та екологічну стійкість.

Ключові слова: шерингова економіка, мікроекономічний аналіз, цифрові платформи, сталий розвиток, соціальна інтеграція, інноваційні бізнес-моделі, економічне зростання.

Рис.: 7. **Табл.:** 4. **Бібл.:** 63.

Пилипенко Надія Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та підприємництва імені проф. І. М. Брюховецького, Сумський національний аграрний університет (вул. Герасима Кондратьєва, 160, Суми, 40021, Україна)

E-mail: nadijapilipenko70@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1064-389X>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/W-2652-2018>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57212558222>

Касьян Єва Олегівна – студентка факультету економіки і менеджменту, Сумський національний аграрний університет (вул. Герасима Кондратьєва, 160, Суми, 40021, Україна)

E-mail: eval6138@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-3324-1834>

UDC 330.88
JEL: A13; D63; O12

Pylypenko N. M., Kasian Ye. O. A Microeconomic Analysis of the Possibility of Introducing Sharing Economy Models in Ukraine

The article is aimed at a microeconomic analysis of the possibilities of introducing models of the sharing economy in Ukraine, taking into account modern socio-economic conditions, technological development and global challenges of sustainable development. The article reveals the essence of the sharing economy as a modern economic phenomenon that contributes to the optimization of the use of resources, stimulates entrepreneurial activity and creates new opportunities for social integration. The article analyzes the key aspects of the sharing economy, in particular digital platforms, business models, and behavioral determinants that affect the development of this sector. The main attention is paid to the adaptation of successful international practices to the local conditions of Ukraine, as well as the analysis of barriers and opportunities that affect the implementation of sharing models in the domestic context. The study is based on the use of quantitative methods of analysis, SWOT analysis, business and consumer surveys. The results of the study demonstrate a high level of public interest in sharing platforms. It is found that the most common segments of the sharing economy in Ukraine are: transport services (car sharing), rental housing (Airbnb) and co-working spaces. The carried out analysis showed that the main group of users is young people aged 18 to 40, who demonstrate a high level of interest in the services of the sharing economy. At the same time, the main barriers to its development remain the insufficient level of trust in platforms, low digital literacy in certain regions, as well as regulatory gaps. The results of the carried out SWOT analysis verified that Ukraine has significant potential for the development of sharing platforms due to a developed IT sector, the activity of the younger generation, and readiness for digital changes. However, there are threats related

to the instability of the regulatory environment, the impact of military hostilities, and the lack of infrastructure investments. The article proposes ways to overcome these barriers, in particular through improving the regulatory framework, developing digital infrastructure and implementing educational campaigns to popularize the benefits of the sharing economy. The practical significance of the study lies with the formulation of recommendations for the implementation of sharing models in local conditions of Ukraine. The authors point out the need to create partnerships between public institutions and the private sector, stimulate innovative business models, as well as raise public awareness of the opportunities of the sharing economy. Prospects for further research are the development of adaptive models of the sharing economy for the Ukrainian market, which will take into account local economic, social and infrastructural features. An important area is also the assessment of the long-term impact of the sharing economy on the regional economy, employment and environmental sustainability.

Keywords: sharing economics, microeconomic analysis, digital platforms, sustainable development, social integration, innovative business models, economic growth.

Fig.: 7. **Tabl.:** 4. **Bibl.:** 63.

Pylypenko Nadiia M. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics and Entrepreneurship named after prof. I. M. Briukhovetskyi, Sumy National Agrarian University (160 Herasyma Kondratieva Str., Sumy, 40021, Ukraine)

E-mail: nadijapilipenko70@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1064-389X>

Researcher ID: W-2652-2018

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57212558222>

Kasian Yeva O. – Student, Faculty of Economics and Management, Sumy National Agrarian University (160 Herasyma Kondratieva Str., Sumy, 40021, Ukraine)

E-mail: eval6138@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-3324-1834>

Шерингова економіка, або економіка спільного використання, є сучасною економічною моделлю, що набуває популярності в усьому світі завдяки швидкому розвитку цифрових технологій та змінам споживацьких уподобань. Ця модель стає важливим елементом сучасних економічних процесів, сприяючи досягненню сталого розвитку та раціонального використання ресурсів. У світовій практиці моделі економіки спільного використання демонструють успішний досвід оптимізації витрат, стимулювання підприємництва та розширення доступу до послуг.

Актуальність цієї теми обумовлена декількома ключовими чинниками.

По-перше, економіка України зазнає значних руйнувань через війну, і нині триває пошук ефективних шляхів відновлення інфраструктури, підприємств і соціальної системи. За таких умов моделі шеринг-економіки можуть стати дієвим рішенням, адже вони передбачають оптимальне використання наявних ресурсів та створення умов для активізації малого і середнього бізнесу.

По-друге, розвиток цифрових платформ в Україні демонструє позитивну динаміку, і населення стає все більш відкритим до нових форм взаємодії та споживання. Це відкриває можливості для розширення використання шеринг-моделей у питаннях транспорту, житла та в інших секторах економіки.

По-третє, глобальні тенденції сталого розвитку вимагають пошуку інноваційних підходів до зниження вуглецевого сліду та підвищення економічної ефективності, і шерингова економіка є однією з таких стратегій. Для України шерингова економіка може стати важливим інструментом сталого розвитку, що сприятиме не лише економічному

зростанню, а й соціальній інтеграції та екологічному оздоровленню.

Шерингова економіка стала важливим дослідницьким напрямком, який охоплює широке коло питань, пов'язаних зі сталим розвитком, цифровими платформами, соціальними перевагами та бізнес-моделями. Зокрема, зазначена проблема є предметом наукових досліджень як зарубіжних (A. Aljumah, C. Cherry, S. Curtis, N. Davidson, A. Daunorienè, M. Finck, H. Guyader, J. Hamari, M. Jarrahi, J. Jung, Y. Koo, M. Hossain, J. Infranca, O. Mont, L. Michelini, L. Piscicelli, M. Sánchez-Pérez, J. Schor, V. Snieška, W. Sutherland, U.-T. Tu, Y. Voytenko-Palgan, L. Zvolska), так і вітчизняних учених (С. Голубка, О. Зайцев, Н. Краус, К. Краус, В. Кукса, В. Осецький, О. Панченко, В. Парсенюк, О. Пашенко, Н. Пилипенко, Н. Рябець, О. Рагулич, М. Самойленко, І. Тимків).

Аналіз наукових джерел свідчить, що шерингова економіка досліджується переважно в контексті сталого розвитку [1; 2; 5–7; 10–15; 22; 23], цифрових платформ [3; 21] та інноваційних бізнес-моделей [4; 8; 9; 19].

Сталий розвиток є ключовою концепцією, яка поєднує цілі шерингової економіки із глобальними викликами. Шерингова економіка сприяє досягненню Цілей сталого розвитку (SDG) через оптимізацію використання ресурсів і стимулювання соціальної інтеграції [5]. Ця модель може бути ефективним інструментом для досягнення сталого розвитку в країнах, що розвиваються, створюючи нові робочі місця та знижуючи екологічне навантаження [6]. Шерингова економіка здатна трансформувати системи виробництва та споживання, сприяючи економічній, соціальній

та екологічній стійкості [1]. J. Jung і Y. Коо розглядають вплив шерингової економіки на зниження викидів парникових газів через оптимізацію використання ресурсів, що має прямий вплив на екологічну стійкість [7].

Цифрові платформи є основою шерингової економіки, забезпечуючи взаємодію між користувачами та постачальниками послуг. W. Sutherland і M. Jarrahi аналізують технологічні можливості та виклики, що виникають під час створення та впровадження платформ шерингової економіки [3].

Розвиток бізнес-моделей шерингової економіки є важливим аспектом досліджень. Дослідження інноваційних бізнес-моделей у шеринговій економіці охоплюють питання їхньої стійкості, адаптивності до ринкових змін і потенціалу створення доданої вартості. S. Curtis і O. Mont запропонували модель аналізу шерингових бізнес-моделей із урахуванням екологічних і соціальних аспектів, що дозволяє оцінити їхню ефективність у різних контекстах [4]. A. Daunorienė, A. Drakšaitė, V. Snieška, G. Valodkienė навели критерії оцінки стійкості бізнес-моделей шерингової економіки, акцентуючи на важливості екологічних, економічних і соціальних аспектів [8]. M. Hossain підкреслив різноманіття бізнес-моделей і виклики, з якими стикаються організації при їх впровадженні [9].

Шерингова економіка сприяє соціальній інтеграції та зменшенню нерівності. J. Schor, C. Fitzmaurice, L. B. Carfagna аналізували парадокси відкритості та виключення в шеринг-економіці, зокрема в контексті доступу до ресурсів для маргіналізованих груп. Значна частина досліджень фокусується на сприйнятті та мотивації користувачів [10]. C. Cherry і N. Pidgeon досліджували сприйняття шерингової економіки серед широкої громадськості у Великій Британії, виявивши значну підтримку серед населення, проте із застереженнями щодо безпеки, конфіденційності та можливого зростання соціальної нерівності [11]. J. Namari, M. Sjöklint і A. Ukkonen підкреслюють, що одним із ключових факторів участі користувачів у шеринговій економіці є соціальні переваги, включно зі зменшенням економічної нерівності та створенням умов для колаборативного споживання [12]. M. Sánchez-Pérez зі співавторами наголосили на важливості врахування поведінкових факторів, таких як довіра до платформ та соціальна взаємодія, для розуміння динаміки шерингової економіки [13]. Micheline L., Principato L. та Iasevoli G. розглянули моделі фудшерингу як інструмент боротьби з продовольчими відходами, що також підтримує соціальну згуртованість [14]. Водночас H. Guyader та L. Piscicelli вивчали механізми диверсифікації біз-

нес-моделей у шеринг-економіці, наголошуючи на важливості побудови інклюзивних платформ [15].

Інші дослідження зосереджуються на регулюванні шерингової економіки. M. Finck і S. Ranchordás проаналізували роль урядів у створенні правової бази для платформ шеринг-економіки, підкреслюючи важливість адаптації законодавства до нових форм взаємодії між користувачами та платформами [16]. N. Davidson і J. Infranca акцентують на важливості балансування між регулюванням і стимулюванням інновацій у цій сфері [17]. Європейська Комісія наголосила на важливості адаптації правового регулювання до нових моделей шерингової економіки, зокрема для забезпечення прав споживачів і прозорості [18].

Шерингова економіка стала важливим об'єктом дослідження і серед українських науковців, які розглядають її як інструмент сталого розвитку, цифрової трансформації підприємництва та елемент нових економічних моделей. Є. Панченко та А. Самойленко аналізують глобальні тренди розвитку шерингової економіки в контексті соціалізації. Вони зазначають, що шеринг сприяє оптимізації використання ресурсів, формуванню нових бізнес-моделей та інтеграції соціальних аспектів в економіку, що позитивно впливає на сталий розвиток [19]. О. Рагулич та О. Зайцев підкреслюють інклюзивний характер економіки спільного споживання, акцентуючи на її здатності залучати до обігу незатребувані активи та підвищувати рівень соціальної відповідальності бізнесу [20]. К. Краус, Н. Краус і С. Голубка зосереджуються на цифровій трансформації підприємництва в умовах Індустрії 4.0. Вони визначають шеринг як вузол горизонтальних бізнес-зв'язків, що базується на довірі, раціональному використанні ресурсів та нових клієнтських практиках [21]. Н. Краус, К. Краус і В. Осецький пропонують концепцію інституційної трансформації шерингової економіки в Україні, яка включає модернізацію «зверху» через урядові ініціативи та «знизу» через еволюцію економічних відносин. Вони також акцентують увагу на необхідності створення правової бази для підтримки цифрового підприємництва та розвитку платформ спільного користування. Авторами виділяються основні виклики для розвитку шерингової економіки в Україні, такі як відсутність належного регулювання, недовіра до платформ і недостатній рівень цифрової грамотності серед населення. Водночас вони підкреслюють її потенціал у подоланні екологічних і соціальних проблем, зокрема через формування нових моделей підприємництва, адаптованих до українських умов [22; 23]. В. Кукса [24] розглядає економіку спільного спо-

живання як соціально-економічний феномен, що базується на довірі та взаємодії між учасниками. Автор акцентує увагу на тому, що спільне споживання створює нову систему цінностей, де ключову роль відіграють репутація, соціальний капітал і цифрові платформи. На думку автора, шерингова економіка сприяє зниженню транзакційних витрат і стимулює розвиток інноваційних бізнес-моделей. Важливою перевагою цього феномену є його здатність формувати соціальну довіру як основу для довготривалого співробітництва.

Роль поведінкових детермінант у розвитку шерингової економіки є вирішальною, оскільки саме вони формують готовність населення до використання платформ спільного користування. Мотивація учасників, соціальна довіра та локальна спільність є ключовими елементами, що впливають на розвиток соціального підприємництва, яке тісно пов'язане із шеринг-економікою [25]. Соціальне підприємництво може стати ключовим механізмом для інтеграції шерингових платформ у локальні економіки, оскільки воно спрямоване на вирішення соціальних проблем через інноваційні бізнес-моделі [26].

Шерингова економіка знижує бар'єри для входу на ринок для малих і середніх підприємств, створює нові форми зайнятості та підвищує ефективність використання ресурсів. Однак дослідники також вказують на ризики, такі як регуляторна невизначеність, недостатній рівень довіри серед користувачів та відсутність інституційної підтримки [27].

Н. Рябець та І. Тимків розглядають шеринг-економіку в контексті глобальної економічної системи. Автори підкреслюють, що розвиток шерингової економіки стимулюється зростанням цифрових платформ і трансформацією споживачької поведінки. Особливу увагу приділено ролі міжнародних регуляторних практик, які можуть сприяти інтеграції шерингової економіки у традиційні економічні структури [28].

Шерингова економіка сприяє оптимізації використання ресурсів і створює нові бізнес-моделі, що відповідають принципам циркулярної економіки. Також вона сприяє формуванню інклюзивних економічних моделей, які роблять ресурси доступними для ширшого кола населення [29].

Таким чином, сучасні дослідження охоплюють широкий спектр аспектів шерингової економіки – від екологічного впливу до регуляторних викликів.

Попри значний інтерес до теми, залишаються відкритими питання, пов'язані з адаптацією шерингових моделей до умов економічної нестабільності, низького рівня довіри серед споживачів, відсут-

ності правового регулювання в Україні. Необхідно оцінити можливості інтеграції моделей економіки спільного використання у процеси післявоєнної відбудови та визначити ключові фактори, які впливають на їх запровадження. Упровадження шеринг-економіки в Україні потребує детального мікроекономічного аналізу, який включає оцінку поведінки споживачів, можливостей для підприємців та ролі держави у створенні сприятливого середовища.

Метою статті є оцінка можливостей запровадження бізнес-моделей шерингової економіки в Україні в контексті сталого розвитку та післявоєнної відбудови. Завдання дослідження включають аналіз наявних моделей шерингової економіки, визначення ключових факторів, що впливають на прийняття моделей шерингової економіки в Україні, а також оцінку перешкод і переваг запровадження цих моделей в Україні.

Дослідження базувалося на застосуванні комплексу взаємодоповнювальних методів. Для виявлення сильних і слабких сторін, а також можливостей і загроз, пов'язаних із запровадженням шерингових моделей в Україні, застосовувався SWOT-аналіз. Для збору первинних даних про готовність і довіру до сервісів було організовано опитування й анкетування серед споживачів шерингової економіки та бізнесу. Зібрані дані оброблялися за допомогою кількісного аналізу з використанням програмного середовища RStudio, що забезпечило точність і наочність отриманих результатів.

Згідно з Індексом шерингової економіки Київ увійшов до десятки міст з найкращим рівнем розвитку шерингових сервісів [30]. Станом на 2022 р. Таллінн, Тбілісі, Сан-Паулу та Буенос-Айрес були визнані містами, найбільш сприятливими для економіки спільного користування, а Варшава, Київ та Мехіко посіли друге місце, набравши по 105 балів [31].

Шерингові послуги в Україні активно розвиваються, а основні напрями розвитку шерингових послуг у країні включають транспорт, спільне використання житла, каршеринг, спільну оренду товарів і послуг (табл. 1).

Сервіси шерингу набувають все більшої популярності в Києві, Харкові, Одесі та інших великих містах. Економіка спільного споживання в Україні демонструє значний потенціал. Поява нових стартапів та розвиток наявних платформ у різних сегментах, від транспорту до послуг і житла, свідчать про зростаючий інтерес до цієї моделі з боку як споживачів, так і підприємців.

Розвиток шерингової економіки в Україні залежить від широкого спектра соціально-економічних факторів, серед яких інфраструктурні інвес-

Шерингові послуги в Україні

Тип і характеристика	Платформи
Сервіси для пошуку попутників для довготривалих поїздок та оренди автомобілів. Популярний у всіх великих містах, включно з Києвом, Львовом, Одесою та Харковом	BlaBlaCar [32]; Getmancar [33]; Mobilecar [34]; Uber [35]; Uklon [36]; Bolt [37]
Сервіс спільного користування велосипедами та самокатами, що пропонує послуги оренди в кількох містах України: Києві, Львові та інших	Nextbike [38]; Bolt [37]; Bikenow [39]; Zelectra [40]; JoyRent [41]; Jet [42]
Оренда мотоциклів	Moto-go [43]
Платформи для оренди житла	Airbnb [44]; Dobovo [45]; Frently [46]
Платформи для купівлі-продажу вживаних речей, підтримують ідею повторного використання товарів	OLX [47]; Prom.ua [48]
Міжнародні сервіси для оренди павербанків	Fast energy [49]; Power Now [50]
Сервіси для оренди речей	Rento.ua [51]; Goodzilla [52]
Онлайн-сервіс замовлення послуг	Kabanchik [53]
Коворкінг-центри, які надають робочі місця, кімнати для переговорів та інші послуги для фрілансерів та малого бізнесу	iHub [54]; Creative States [55]; Platforma [56]
Обмін знаннями та навичками	Prometeus [57]; EdEra [58] Coursera [59]
Перший в Україні сервіс оренди та обміну коктейльних та вечірніх суконь	Oh My Look [60]
Перший в Україні сервіс оренди дизайнерських суконь	Rent a Brand [61]

Джерело: авторська розробка.

тиції, демографічна ситуація та рівень зайнятості. Економічний потенціал територіальних громад значно впливає на можливість впровадження нових бізнес-моделей, включно з шеринговими платформами [62]. Для визначення сприйняття, досвіду та готовності до участі в моделях шерингової економіки в Україні ми провели опитування як серед споживачів, так і серед провайдерів економіки спільного споживання за допомогою розробленої нами анкети. Демографічні фактори, такі як вік та рівень доходу, можуть суттєво впливати на те, як часто люди користуються шеринговими послугами [63]. Сервіси частіше приваблюють молодші вікові групи (18–40 років), ніж старше покоління. Bolt і Glovo є найбільш популярними сервісами серед усіх вікових груп, особливо серед молоді (18–25 років). З огляду на рівень освіти, сервісами шерингової економіки переважно користувалися люди з вищою освітою (56%). За родом занять ними найчастіше користувалися наймані працівники (30%) та студенти (34%). Що вищий дохід, то різноманітніші сервіси використовуються. Загалом респонденти довіряють сервісам – середній бал 3,6 за п'ятибальною шкалою (рис. 1). Найбільше їм довіряють студенти та люди з вищою освітою.

Найважливішими факторами для респондентів є зручність та ціна (рис. 2).

Найбільш затребуваними видами шерингових послуг у майбутньому можуть стати: каршеринг, оренда житла та коворкінг (рис. 3).

Чоловіки більше зацікавлені в каршерингу, тоді як жінки виділяють оренду житла та зручність коворкінгу. Молодь (18–25 років) найбільш зацікавлена в оренді житла та каршерингу. Студенти та наймані працівники показують високий інтерес до всіх видів шерингових послуг. Підприємці активно зацікавлені в каршерингу та коворкінгу

Більшість респондентів вірять у позитивний вплив шерингової економіки на післявоєнне відновлення інфраструктури та зміцнення місцевих спільнот (рис. 4).

Шерингові платформи можуть сприяти відновленню інфраструктури, надаючи тимчасові рішення для житла, транспорту та інших критично важливих послуг (29,17%). Розвиток шерингової економіки може стимулювати економічне зростання, створюючи нові робочі місця та підприємницькі можливості (25,83%). Це підкреслює потенціал шерингової економіки як каталізатора бізнес-активності та інновацій.

Лише 28% респондентів мали досвід участі у шерингових бізнес-проектах. Підприємці позитивно оцінюють потенціал шерингової економіки

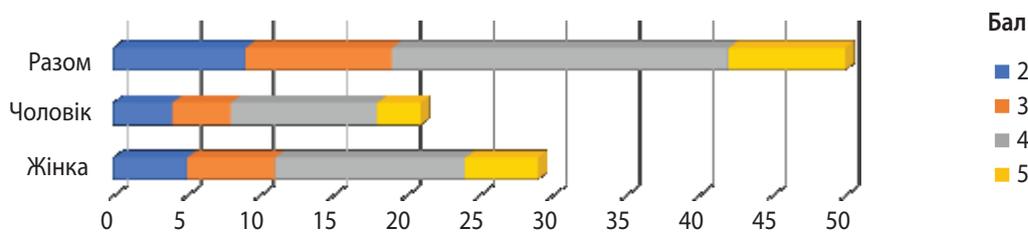

Рис. 1. Довіра до шерингових сервісів, кількість відповідей

Джерело: авторська розробка.

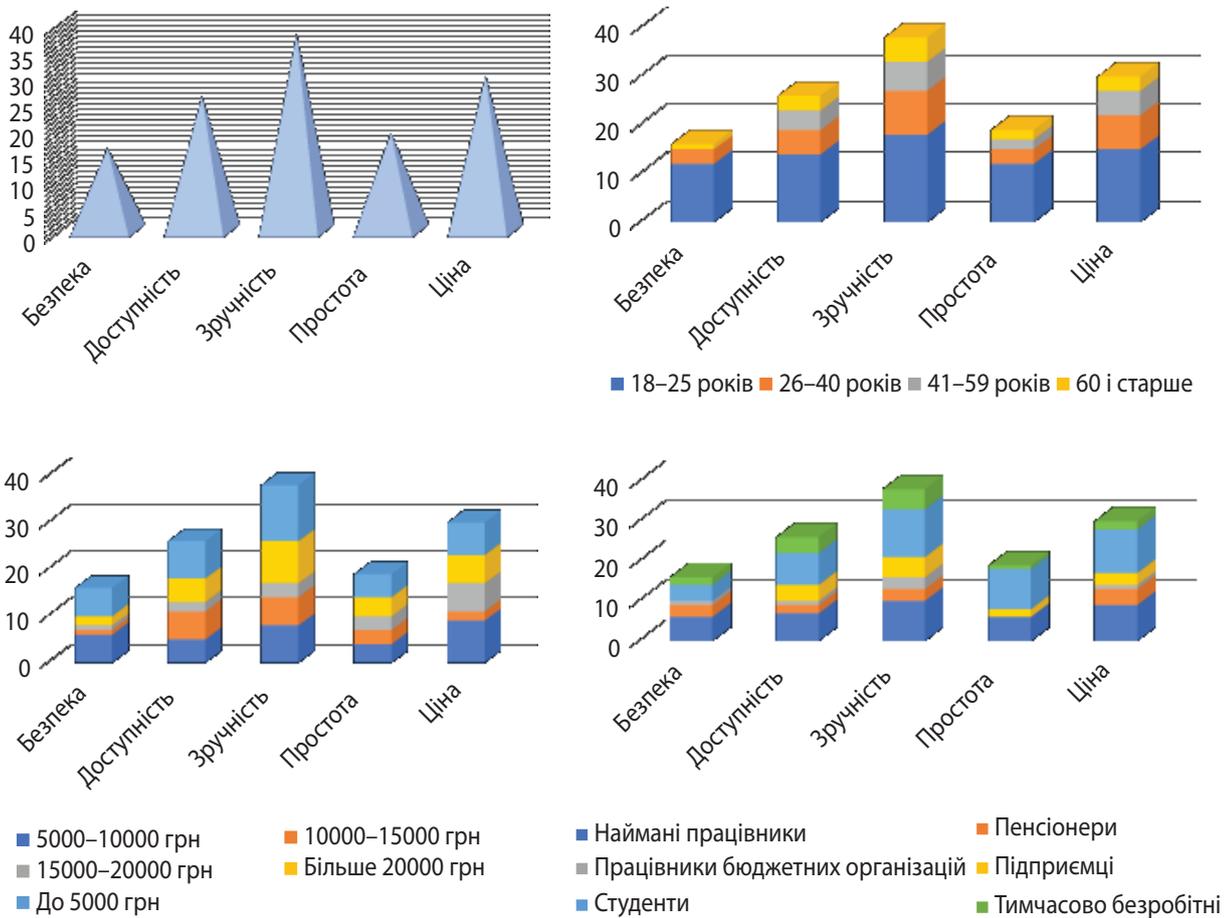

Рис. 2. Важливі фактори при виборі шерингових сервісів, кількість відповідей

Джерело: авторська розробка.

у своєму секторі (середнє значення 3,7 за шкалою від 0 до 5).

Опитування про очікувані зміни на ринку з розвитком шерингової економіки (рис. 5) показало, що збільшення доступності та якості послуг та зниження вартості послуг для споживачів мають найбільшу частку голосів (по 23,8%).

Це вказує на те, що респонденти вважають, що шерингова економіка може значно збільшити доступність послуг, при цьому роблячи їх більш доступними за ціною. Зростання нових підприємницьких можливостей отримало 18,5% голосів, що підкреслює інноваційний потенціал шерингової

економіки для стимулювання підприємництва та нових бізнес-ініціатив.

Результати аналізу важливості різних чинників при впровадженні моделей шерингової економіки, засновані на середніх оцінках, відображено в табл. 2.

Найбільше значення надається довірі між користувачами та учасниками ринку, а також простоті та зручності використання послуг. Ці фактори можуть бути ключовими при впровадженні моделей шерингової економіки.

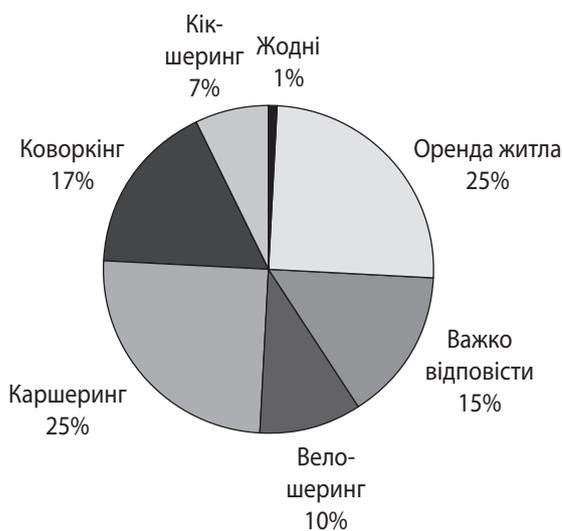

Рис. 3. Аналіз інтересу до видів шерингових послуг у майбутньому

Джерело: авторська розробка.

Основні очікувані переваги зосереджені на фінансовому аспекті та на залученні клієнтів (рис. 6).

Бізнес бачить у шеринговій економіці потенціал для зростання доходів та експансії ринкової присутності. Ці висновки можуть допомогти в розробці стратегій та ініціатив, які відповідають очікуванням бізнесу.

Табл. 3 надає розуміння того, які перешкоди сприймаються як найбільш значущі в контексті шерингової економіки. Вони розділені за категоріями впливу від «зовсім не впливає» до «значно впливає».

Найбільш критичними перешкодами є ризики, пов'язані з якістю та безпекою (3,31), конкуренція з традиційними компаніями (3,04) та недостатня правова ясність і регулювання (2,96). Ці фактори потребують першочергового вирішення. Менш значущими є проблеми з довірою клієнтів (2,60) та складнощі в організації логістики (2,65), але їх також варто враховувати під час розробки

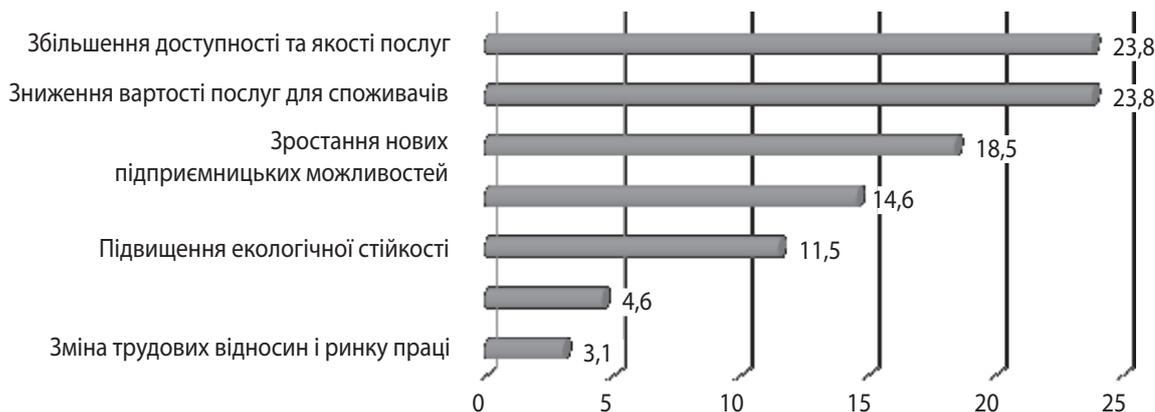

Рис. 4. Вплив шерингової економіки на післявоєнне відновлення України, %

Джерело: авторська розробка.

Рис. 5. Очікувані зміни на ринку з розвитком шерингової економіки, %

Джерело: авторська розробка.

**Значущість чинників при впровадженні моделей шерингової економіки
(середнє значення за шкалою від 0 до 5)**

Чинник	Середньозважена значущість
Високий рівень довіри та готовність до співпраці	3,94
Простота і зручність використання шерингових послуг	3,94
Забезпечення безпеки даних і захист конфіденційності	3,82
Наявність розвинутої технологічної платформи	3,7
Фінансова стабільність і життєздатність моделі	3,56
Підтримка спільноти та соціальна відповідальність	3,56
Ефективні маркетингові стратегії	3,48
Чіткість і підтримка в законодавстві	3,46
Здатність моделі адаптуватися до ринкових змін	3,42
Внесок моделі в зниження екологічного впливу	3,28

Джерело: авторська розробка.

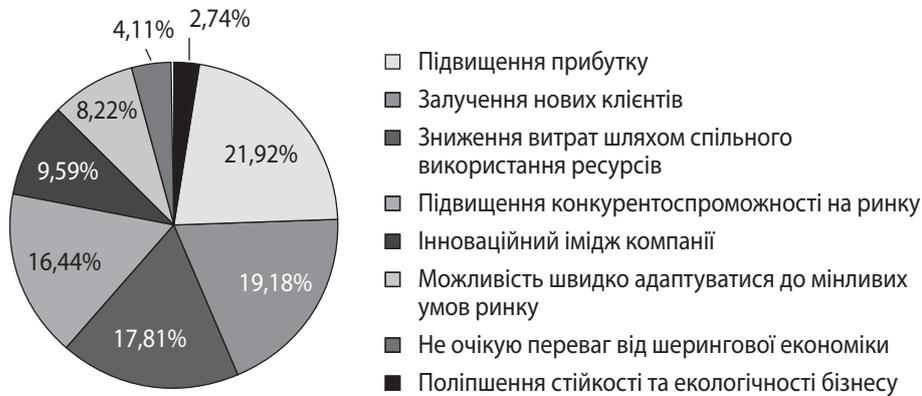

Рис. 6. Очікувані переваги від впровадження шерингової економіки в бізнес, %

Джерело: авторська розробка.

Таблиця 3

Оцінка перешкод для впровадження шерингової економіки в Україні

Перешкода	Зовсім не впливає (1)	Не впливає (2)	Скоріше впливає, ніж не впливає (3)	Впливає (4)	Значно впливає (5)	Зважене середнє
Недостатня правова ясність і регулювання	2	5	12	6	1	2,96
Високі початкові інвестиції	4	6	11	4	1	2,69
Конкуренція з традиційними компаніями	1	6	12	5	2	3,04
Технологічні бар'єри	2	5	12	7	0	2,92
Невизначеність попиту	2	6	13	5	0	2,81
Складнощі в організації та управлінні логістикою	3	6	14	3	0	2,65
Проблеми з довірою та прийнятністю з боку клієнтів	1	3	12	2	8	2,60
Ризики, пов'язані з якістю та безпекою	2	1	13	7	3	3,31

Джерело: авторська розробка.

стратегій розвитку шерінгової економіки. Результати свідчать про необхідність системного підходу до зняття перешкод, зокрема забезпечення правової підтримки, розвитку інфраструктури та підвищення довіри серед користувачів і бізнесу.

Державну підтримку при впровадженні бізнес-моделей підприємці бачать у вигляді грантів, податкових пільг і відповідних законодавчих актів (рис. 7).

Рис. 7. Види потреб у державній підтримці для розвитку шерінгової економіки

Джерело: авторська розробка.

Економічний і соціальний контекст України представляє унікальне поєднання викликів та можливостей. Проведений авторами SWOT-аналіз підкреслює потенціал економіки спільного користування як інструменту сталого розвитку та післявоєнної відбудови України, але вказує на серйозні перешкоди та ризики, які необхідно взяти до уваги (табл. 4). З одного боку, воєнні дії, інфраструктурні недоліки та соціальна напруженість створюють певні бар'єри для розвитку. З іншого боку, культурні особливості, такі як міцні громадські зв'язки та відкритість до інновацій, можуть сприяти прийняттю та поширенню моделей економіки спільного користування. Для успішного розвитку шерінгової економіки в Україні важливо враховувати ці особливості та розробляти моделі, адаптовані до місцевих умов.

Отже, проведене дослідження підтверджує, що шерінгова економіка може бути значущим фактором для післявоєнної відбудови та сталого розвитку України.

На нашу думку, для успішного впровадження моделей економіки спільного користування в Україні необхідно створити сприятливу нормативно-правову базу, яка стимулюватиме розвиток бізнесу та забезпечуватиме захист прав споживачів і працівників. Важливим є також партнерство між

державними установами та приватним сектором, спрямоване на використання ресурсів і досвіду платформ, а також інвестиції в інфраструктуру. Крім того, слід проводити інформаційні кампанії для популяризації переваг економіки спільного користування, адаптувати моделі до локальних потреб громад і постійно аналізувати результати для вдосконалення підходів.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження підтвердило, що шерінгова економіка є перспективною моделлю для сталого розвитку України, особливо в умовах післявоєнної відбудови, яка дозволяє раціоналізувати використання ресурсів, зменшити витрати, розширити доступність послуг для населення та стимулювати підприємництво. Впровадження моделей шерінгової економіки може сприяти економічній активності в регіонах, які найбільше постраждали від війни, шляхом створення нових робочих місць, підтримки малого бізнесу та розвитку цифрових платформ.

Проведений аналіз дозволив ідентифікувати найбільш важливі фактори для успішного впровадження шерінгових моделей. Аналіз наявних бізнес-моделей показав, що найуспішнішими в упровадженні є сервіси, пов'язані з транспортом, спільним житлом і краудфандингом. Проте для України необхідно адаптувати ці моделі до місцевих умов, враховуючи економічні, соціальні та культурні особливості.

Результати опитувань виявили високий рівень зацікавленості населення у використанні послуг шерінгової економіки, проте водночас існують бар'єри, серед яких недостатній рівень довіри до платформ, регуляторні прогалини та низька обізнаність щодо переваг шерінгових сервісів. SWOT-

SWOT-аналіз можливості впровадження моделі шерингової економіки в Україні

СИЛЬНІ СТОРОНИ	СЛАБКІ СТОРОНИ
<p>1. Україна має значний потенціал для розвитку шерингової економіки, особливо у сферах транспорту, житла та персональних послуг, що є основою для поживлення економіки.</p> <p>2. В Україні розвивається сектор цифрових технологій, що створює сприятливі умови для впровадження інноваційних рішень у сфері шерингової економіки.</p> <p>3. Підвищення свідомості населення та бізнесу в Україні щодо ефективності та ресурсозбереження може сприяти швидкому впровадженню шерингових моделей.</p> <p>4. Сильні сімейні цінності та зв'язки в громадах можуть сприяти розвитку моделей спільного споживання на місцевому рівні</p>	<p>1. Відсутність ефективних правових і регуляторних механізмів сповільнює розвиток шерингової економіки.</p> <p>2. Корупція та наявні економічні труднощі створюють нестабільне середовище для ведення бізнесу.</p> <p>3. Низький рівень доходів населення та обмежений доступ до фінансування перешкоджають розширенню та розвитку шерингових моделей.</p> <p>4. Проблеми з інфраструктурою в деяких регіонах є перешкодою для масштабування бізнесу</p>
МОЖЛИВОСТІ	ЗАГРОЗИ
<p>1. Економіка спільного користування може сприяти післявоєнному відновленню економіки, пропонуючи гнучкі рішення для відбудови інфраструктури та стимулювання економічної активності.</p> <p>2. Моделі спільного використання можуть сприяти інклюзивності, доступності послуг і поліпшенню якості життя, зміцнюючи соціальну справедливість.</p> <p>3. Спільна економіка може поліпшити стан довкілля та зміцнити соціальні зв'язки, що особливо актуально в період післявоєнного відновлення</p>	<p>1. Війна та соціальна напруженість можуть негативно вплинути на розвиток шерингової економіки.</p> <p>2. Значні економічні зміни та наявність сильних олігархічних структур можуть спотворити конкурентне середовище та вплинути на нові бізнес-моделі.</p> <p>3. Зменшення чисельності населення внаслідок міграції та війни може змінити ринок праці та попит на послуги</p>

Джерело: авторська розробка.

аналіз підкреслив значний потенціал України в розвитку шерингової економіки завдяки наявності розвинутого ІТ-сектора, високому рівню інноваційності серед молоді та готовності до цифрових змін. Серед основних перешкод було виділено потребу в удосконаленні правової бази, підвищенні цифрової грамотності населення та розвитку інфраструктури, необхідної для підтримки цифрових платформ. У цьому контексті важливою є роль держави, яка має забезпечити прозорі правила гри, інвестиції в цифрову інфраструктуру та освітні програми для підвищення цифрової грамотності. Державна підтримка, така як гранти, пільгові умови оподаткування для платформ, а також інформаційно-освітні кампанії для населення, може сприяти активізації розвитку шерингової економіки в Україні.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці адаптаційних моделей шерингової економіки для українського ринку, які враховуватимуть локальні економічні, соціальні та інфраструктурні особливості. Важливим напрямком є також оцінка довгострокового впливу шерингової економіки на економіку регіонів, зайнятість населення та екологічну стійкість. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

- Mont O., Voytenko-Palgan Y., Bradley K., Zvolaska L. A decade of the sharing economy: Concepts, users, business and governance perspectives. *Journal of Cleaner Production*. 2020. Vol. 269. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.122215>
- Zvolaska L., Voytenko-Palgan Y., Mont O. How do sharing organisations create and disrupt institutions? Towards a framework for institutional work in the sharing economy. *Journal of Cleaner Production*. 2019. Vol. 219. P. 667–676. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.02.057>
- Sutherland W., Jarrahi M. H. The Sharing Economy and Digital Platforms: A Review and Research Agenda. *International Journal of Information Management*. 2018. Vol. 43. P. 328–341. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2018.07.004>
- Curtis S. K., Mont O. Sharing economy business models for sustainability. *Journal of Cleaner Production*. 2020. Vol. 266. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.121519>
- Sustainable Development Goals (SDG). *United Nations. Department of Economic and Social Affairs*. URL: <https://sdgs.un.org/goals>

6. Tu U.-T., Aljumah A. I., Nguyen S. V. et al. Achieving sustainable development goals through a sharing economy: Empirical evidence from developing economies. *Journal of Innovation & Knowledge*. 2023. Vol. 8. Iss. 1. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jik.2022.100299>
7. Jung J., Koo Y. Analyzing the Effects of Car Sharing Services on the Reduction of Greenhouse Gas (GHG) Emissions. *Sustainability*, 2018. Vol. 10. Iss. 2. Art. 539. DOI: <https://doi.org/10.3390/su10020539>
8. Daunorienė A., Drakšaitė A., Snieška V., Valodkienė G. Evaluating Sustainability of Sharing Economy Business Models. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. 2015. Vol. 213. P. 836–841. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.11.486>
9. Hossain M. Sharing Economy: A Comprehensive Literature Review. *International Journal of Hospitality Management*. 2020. Vol. 87. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2020.102470>
10. Schor J. B., Fitzmaurice C., Carfagna L. B. Paradoxes of openness and distinction in the sharing economy. *Poetics*. 2016. Vol. 54. P. 66–81. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.poetic.2015.11.001>
11. Cherry C. E., Pidgeon N. F. Is sharing the solution? Exploring public acceptability of the sharing economy. *Journal of Cleaner Production*. 2018. Vol. 195. P. 939–948. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.05.278>
12. Hamari J., Sjöklint M., Ukkonen A. The sharing economy: Why people participate in collaborative consumption. *Journal of the Association for Information Science and Technology*. 2016. Vol. 67. Iss. 9. P. 2047–2059. DOI: <https://doi.org/10.1002/asi.23552>
13. Sánchez-Pérez M., Terán-Yépez E., Marín-Carrillo M. B., Rueda-López N. 40 years of sharing economy research: An intellectual and cognitive structures analysis. *International Journal of Hospitality Management*. 2021. Vol. 94. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2020.102856>
14. Michelin L., Principato L., Iasevoli G. Understanding food sharing models to tackle sustainability challenges. *Ecological Economics*. 2018. Vol. 145. P. 205–217. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2017.09.009>
15. Guyader H., Piscicelli L. Business model diversification in the sharing economy: The case of Go-More. *Journal of Cleaner Production*. 2019. Vol. 215. P. 1059–1069. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.01.114>
16. Finck M., Ranchordás S. Sharing and the city. *Vanderbilt Journal of Transnational Law*. 2016. Vol. 49. Iss. 5. P. 1299–1369. URL: <https://cutt.ly/ReX4am50>
17. Davidson N. M., Infranca J. The Sharing Economy as an Urban Phenomenon. *Yale Law and Policy Review*. 2016. Vol. 34. No. 2. P. 215–279. URL: https://openyls.law.yale.edu/bitstream/handle/20.500.13051/17249/1_davidson_and_infranca_final_copy.pdf?sequence=2
18. A European Agenda for the Collaborative Economy. *European Commission*. 2016. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52016DC0356>
19. Панченко Є., Самойленко А. Глобальні тренди розвитку шерінгової економіки у контексті соціалізації. *Міжнародна економічна політика*. 2023. № 1. С. 40–54. DOI: <https://doi.org/10.33111/iep.2023.38.02>
20. Рагулич О. Ю., Зайцев О. Г. Економіка спільного споживання: сутність і тенденції розвитку. *Молодий вчений*. 2019. № 11. С. 603–608. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-11-75-128>
21. Краус К. М., Краус Н. М., Голубка С. М. Шерінгова економіка: цифрова трансформація підприємництва на шляху до Індустрії 4.0. *Ефективна економіка*. 2021. № 8. DOI: [10.32702/2307-2105-2021.8.73](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.8.73)
22. Краус Н. М., Краус К. М., Осецький В. Л. Шерінгова економіка: інституціональний модус, універсумність і новелізація розвитку підприємництва на віртуальних цифрових платформах. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. DOI: [10.32702/2307-2105-2021.4.3](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.4.3)
23. Осецький В. Л., Краус Н. М., Краус К. М. Шерінгова економіка: діалектичний розвиток реципрного обміну в умовах віртуальної реальності та цифрової трансформації. *Економічна теорія*. 2021. № 2. С. 5–27. DOI: <https://doi.org/10.15407/etet2021.02.005>
24. Кукса В. М. Економіка спільного споживання – нова система цінностей і довіри. *Фінансовий проєкт*. 2018. № 2. С. 71–79. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2018_2_9
25. Pylypenko N., Karpets O. Empirical analysis of social entrepreneurship development in communities based on behavioral theory. *Internauka. Series "Economic Sciences"*. 2021. Вип. 8. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-8-7511>
26. Пилипенко Н. М., Карпець О. В. Теоретичні аспекти соціального підприємництва в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2021. № 3. DOI: [10.32702/2307-2105-2021.3.87](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.3.87)
27. Парсенюк В. О., Пашенко О. В. Сучасні тенденції та перспективи розвитку шерінгової економіки. *Молодий вчений*. 2020. № 11. С. 186–192. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-11-87-40>
28. Рябець Н. М., Тимків І. В. Шерінг-економіка: концептуальні засади та сучасні тенденції розвитку в глобальній економічній системі. *Приазовський економічний вісник*. 2020. Вип. 6. С. 25–30. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-6-5>
29. Pylypenko N., Kasian Ye., Hopyk O. Microeconomic aspects of the formation and functioning of sharing economy markets in the context of sustainable development. *Sciences of Europe*. 2024. Vol. 151. P. 24–33. DOI: [10.5281/zenodo.13998963](https://doi.org/10.5281/zenodo.13998963)

30. Kyiv is among the Top 10 cities in the Sharing Economy Index. *UkraineInvest*. URL: <https://ukraineinvest.gov.ua/en/news/kyiv-is-among-the-top-10-cities-in-the-sharing-economy-index/>
31. Sharing Economy Index 2022. URL: <https://www.statista.com/statistics/1259263/most-sharing-friendly-cities-worldwide/>
32. BlaBlaCar. Official website. URL: <https://www.blablacar.com/>
33. Getmancar. Official website. URL: <https://getmancar.com.ua/>
34. Mobilecar. Official website. URL: <https://cutt.ly/ReX4qcdz>
35. Uber. Official website. URL: <https://www.uber.com/de/de/>
36. Uklon. Official website. URL: <https://uklon.com.ua/>
37. 6 сервісів оренди електротранспорту в Києві. URL: <https://cutt.ly/peX4qDyU>
38. NextBike. Official website. URL: <https://nextbike.pl/en/>
39. Bikenow. Official website. URL: <https://bikenow.com.ua/en/about/>
40. Zelectra. Official website. URL: <https://zelectra.com.ua/>
41. JoyRent. Official website. URL: <https://joyrent.com.ua/>
42. JET. Official website. URL: <https://jetsharing.com.ua/>
43. Moto-go. Official website. URL: <https://moto-go.com.ua/>
44. Airbnb. Official website. URL: <https://www.airbnb.com.ua/>
45. Dobovo. Official website. URL: <https://www.dobovo.com.ua/>
46. Frently. Official website. URL: <https://befrently.com/for-tenants>
47. OLX. Official website. URL: <https://www.olx.ua/uk/>
48. Prom.ua. Official website. URL: <https://prom.ua/>
49. Fast energy. Official website. URL: <https://fastenergy.world/ua/uk/mizhnarodna-franshyza/>
50. Power Now. Official website. URL: <https://power-nowapp.com/uk>
51. Rento.ua. Official website. URL: <https://rento.ua/>
52. Goodzilla. Official website. URL: <https://goodzil.la/>
53. Kabanchik. Official website. URL: <https://kabanchik.ua/>
54. iHub. Official website. URL: <https://ihub.ua/>
55. Creative States. URL: <https://creativestates.net/>
56. Platforma. URL: <https://www.coworkingplatforma.com/>
57. Prometheus. Official website. URL: <https://prometheus.org.ua/>
58. EdEra. Official website. URL: <https://ed-era.com/>
59. Coursera. Official website. URL: <https://www.coursera.org/>
60. Oh My Look. Official website. URL: www.ohmylook.ua
61. Rent a Brand. Official website. URL: <https://renta-brand.ua/ua/>
62. Пилипенко В., Пилипенко Н., Хамініч С., Сокол П. Емпіричний аналіз соціально-економічних детермінант розвитку сільських і селищних територіальних громад. *Agricultural and Resource Economics*. 2022. Vol. 8. No. 2. P. 228–249. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.02.12>

63. Пилипенко Н. М., Касьян Є. Емпіричний аналіз можливості впровадження моделей економіки спільного користування в Україні. *Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Організаційно-економічні проблеми післявоєнного відновлення суб'єктів підприємництва в Україні»* (м. Суми, 16–17 травня 2024 р.). Суми : Сумський національний аграрний університет, 2024. С. 12–14. URL: <https://cutt.ly/PeX4eWmm>

REFERENCES

- “6 servisi orendy elektrotransportu v Kyievi” [6 Electric Transport Rental Services in Kyiv]. <https://cutt.ly/peX4qDyU>
- “A European Agenda for the Collaborative Economy”. European Commission. 2016. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52016DC0356>
- Airbnb. Official website. <https://www.airbnb.com.ua/>
- Bikenow. Official website. <https://bikenow.com.ua/en/about/>
- BlaBlaCar. Official website. <https://www.blablacar.com/>
- Cherry, C. E., and Pidgeon, N. F. “Is sharing the solution? Exploring public acceptability of the sharing economy”. *Journal of Cleaner Production*, vol. 195 (2018): 939-948. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.05.278>
- Coursera. Official website. <https://www.coursera.org/>
- Creative States. <https://creativestates.net/>
- Curtis, S. K., and Mont, O. “Sharing economy business models for sustainability”. *Journal of Cleaner Production*, vol. 266 (2020). DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.121519>
- Daunoriene, A. et al. “Evaluating Sustainability of Sharing Economy Business Models”. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, vol. 213 (2015): 836-841. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.11.486>
- Davidson, N. M., and Infranca, J. “The Sharing Economy as an Urban Phenomenon”. *Yale Law and Policy Review*, vol. 34, no. 2 (2016): 215-279. https://openyls.law.yale.edu/bitstream/handle/20.500.13051/17249/1_davidson_and_infranca_final_copy.pdf?sequence=2
- Dobovo. Official website. <https://www.dobovo.com.ua/>
- EdEra. Official website. <https://ed-era.com/>
- Fast energy. Official website. <https://fastenergy.world/ua/uk/mizhnarodna-franshyza/>
- Finck, M., and Ranchordas, S. “Sharing and the city”. *Vanderbilt Journal of Transnational Law*, vol. 45, iss. 5 (2016): 1299-1369. <https://cutt.ly/ReX4am50>
- Frently. Official website. <https://befrently.com/for-tenants>
- Getmancar. Official website. <https://getmancar.com.ua/>
- Goodzilla. Official website. <https://goodzil.la/>
- Guyader, H., and Piscicelli, L. “Business model diversification in the sharing economy: The case of Go-More”. *Journal of Cleaner Production*, vol. 215 (2019): 1059-1069. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.01.114>

- Hamari, J., Sjaklint, M., and Ukkonen, A. "The sharing economy: Why people participate in collaborative consumption". *Journal of the Association for Information Science and Technology*, vol. 67, no. 9 (2016): 2047-2059.
DOI: <https://doi.org/10.1002/asi.23552>
- Hossain, M. "Sharing Economy: A Comprehensive Literature Review". *International Journal of Hospitality Management*, vol. 87 (2020).
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2020.102470>
- iHub. Official website. <https://ihub.ua/>
- JET. Official website. <https://jetsharing.com.ua/>
- JoyRent. Official website. <https://joyrent.com.ua/>
- Jung, J., and Koo, Y. "Analyzing the Effects of Car Sharing Services on the Reduction of Greenhouse Gas (GHG) Emissions". *Sustainability*, art. 539, vol. 10, no. 2 (2018).
DOI: <https://doi.org/10.3390/su10020539>
- "Kyiv is among the Top 10 cities in the Sharing Economy Index". *UkraineInvest*. <https://ukraineinvest.gov.ua/en/news/kyiv-is-among-the-top-10-cities-in-the-sharing-economy-index/>
- Kabanchik. Official website. <https://kabanchik.ua/>
- Kraus, K. M., Kraus, N. M., and Holubka, S. M. "Sherinhova ekonomika: tsyfrova transformatsiia pidpriemnytstva na shliakhu do Industrii 4.0" [Sharing Economy: Digital Transformation of Entrepreneurship on the Way to Industry 4.0]. *Efektivna ekonomika*, no. 8 (2021).
DOI: 10.32702/2307-2105-2021.8.73
- Kraus, N. M., Kraus, K. M., and Osetskyi, V. L. "Sherynhova ekonomika: instytutsionalnyi modus, universumnist i novelizatsiia rozvytku pidpriemnytstva na virtualnykh tsyfrovyykh platformakh" [Sharing Economy: Institutional Mode, Universality and Novelization of the Development of Entrepreneurship on Virtual Digital Platforms]. *Efektivna ekonomika*, no. 4 (2021).
DOI: 10.32702/2307-2105-2021.4.3
- Kuksa, V. M. "Ekonomika spilnoho spozhyvannia – nova systema tsinnosti i doviry" [The Common Consumption Economy – New System of Values and Trust]. *Finansovyi prostir*, no. 2 (2018): 71-79. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2018_2_9
- Michelini, L., Principato, L., and Iasevoli, G. "Understanding food sharing models to tackle sustainability challenges". *Ecological Economics*, vol. 145 (2018): 205-217.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2017.09.009>
- Mobilecar. Official website. <https://cutt.ly/ReX4qcdz>
- Mont, O. et al. "A decade of the sharing economy: Concepts, users, business and governance perspectives". *Journal of Cleaner Production*, vol. 269 (2020).
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.122215>
- Moto-go. Official website. <https://moto-go.com.ua/>
- NextBike. Official website. <https://nextbike.pl/en/>
- Oh My Look. Official website. www.ohmylook.ua
- OLX. Official website. <https://www.olx.ua/uk/>
- Osetskyi, V. L., Kraus, N. M., and Kraus, K. M. "Sherynhova ekonomika: dialektychnyi rozvytok retsyproknoho obminu v umovakh virtualnoi realnosti ta tsyfrovoy transformatsii" [Sharing Economy: Dialectic Development of Reciprocal Exchange in the Conditions of Virtual Reality and Digital Transformation]. *Ekonomiczna teoriia*, no. 2 (2021): 5-27.
DOI: <https://doi.org/10.15407/etet2021.02.005>
- Panchenko, Ye., and Samoilenko, A. "Hlobalni trendy rozvytku sherinhovoi ekonomiky u konteksti sotsializatsii" [Global Trends in the Development of the Sharing Economy in the Context of Socialization]. *Mizhnarodna ekonomichna polityka*, no. 1 (2023): 40-54.
DOI: <https://doi.org/10.33111/iep.2023.38.02>
- Parseniuk, V. O., and Pashchenko, O. V. "Suchasni tendentsii ta perspektyvy rozvytku sherinhovoi ekonomiky" [Current Trends and Prospects of Sharing Economy]. *Molodyi vchenyi*, no. 11 (2020): 186-192.
DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-11-87-40>
- Platforma. <https://www.coworkingplatforma.com/>
- Power Now. Official website. <https://powernowapp.com/uk>
- Prom.ua. Official website. <https://prom.ua/>
- Prometheus. Official website. <https://prometheus.org.ua/>
- Pylypenko, N. M., and Karpets, O. V. "Teoretychni aspekty sotsialnoho pidpriemnytstva v suchasnykh umovakh" [Theoretical Aspects of Social Entrepreneurship in Modern Conditions]. *Efektivna ekonomika*, no. 3 (2021).
DOI: 10.32702/2307-2105-2021.3.87
- Pylypenko, N. M., and Kasian, Ye. "Empirychnyi analiz mozhyvosti vprovadzhennia modelei ekonomiky spilnoho korystuvannia v Ukraini" [Empirical Analysis of the Possibility of Implementing Sharing Economy Models in Ukraine]. *Orhanizatsiino-ekonomichni problemy pisliavoiennoho vidnovlennia sub'ektiv pidpriemnytstva v Ukraini* (2024): 12-14. <https://cutt.ly/PeX4eWmm>
- Pylypenko, N., and Karpets, O. "Empirical analysis of social entrepreneurship development in communities based on behavioral theory". *Internauka. Series "Economic Sciences"*, no. 8 (2021).
DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-8-7511>
- Pylypenko, N., Kasian, Ye., and Hopka, O. "Microeconomic aspects of the formation and functioning of sharing economy markets in the context of sustainable development". *Sciences of Europe*, vol. 151 (2024): 24-33.
DOI: 10.5281/zenodo.13998963
- Pylypenko, V. "Empirychnyi analiz sotsialno-ekonomichnykh determinant rozvytku silskykh i selyshchnykh terytorialnykh hromad" [Empirical Analysis of Socio-economic Determinants of Development of Rural Territorial Communities]. *Agricultural and Resource Economics*, vol. 8, no. 2 (2022): 228-249.
DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.02.12>
- Rahulych, O. Yu., and Zaitsev, O. H. "Ekonomika spilnoho spozhyvannia: sutnist i tendentsii rozvytku" [Economy of Shared Consumption: The Essence and Trends

of Development]. *Molodyi vchenyi*, no. 11 (2019): 603-608.
DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-11-75-128>

Rent a Brand. Official website. <https://rentabrand.ua/ua/>
Rento.ua. Official website. <https://rento.ua/>

Riabets, N. M., and Tymkiv, I. V. "Sherinh-ekonomika: kontseptualni zasady ta suchasni tendentsii rozvytku v hlobalnii ekonomichnii systemi" [Sharing-Economy: Conceptual Frameworks and Current Development Trends in the Global Economic System]. *Pryazovskyi ekonomichnyi visnyk*, no. 6 (2020): 25-30.
DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-6-5>

"Sharing Economy Index 2022". <https://www.statista.com/statistics/1259263/most-sharing-friendly-cities-worldwide/>

"Sustainable Development Goals (SDG)". *United Nations. Department of Economic and Social Affairs*. <https://sdgs.un.org/goals>

Sanchez-Perez, M. et al. "40 years of sharing economy research: An intellectual and cognitive structures analysis". *International Journal of Hospitality Management*, vol. 94 (2021).
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2020.102856>

Schor, J. B., Fitzmaurice, C., and Carfagna, L. B. "Paradoxes of openness and distinction in the sharing economy". *Poetics*, vol. 54 (2016): 66-81.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.poetic.2015.11.001>

Sutherland, W., and Jarrahi, M. H. "The Sharing Economy and Digital Platforms: A Review and Research Agenda". *International Journal of Information Management*, vol. 43 (2018): 328-341.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2018.07.004>

Tu, U.-T. et al. "Achieving sustainable development goals through a sharing economy: Empirical evidence from developing economies". *Journal of Innovation & Knowledge*, vol. 8, no. 1 (2023).
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jik.2022.100299>

Uber. Official website. <https://www.uber.com/de/de/>
Uklon. Official website. <https://uklon.com.ua/>
Zelectra. Official website. <https://zelectra.com.ua/>

Zvolska, L., Voytenko-Palgan, Y., and Mont, O. "How do sharing organisations create and disrupt institutions? Towards a framework for institutional work in the sharing economy". *Journal of Cleaner Production*, vol. 219 (2019): 667-676.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.02.057>

УДК 349.4:332
JEL: H79; O13; Q15
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-12-75-80>

ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

©2024 ВАСІЛЬЄВА Л. М.

УДК 349.4:332
JEL: H79; O13; Q15

Васильєва Л. М. Особливості та проблемні питання механізму державного регулювання використання земель сільськогосподарського призначення в умовах воєнного стану в Україні

У статті розглянуто особливості державного регулювання використання земель сільськогосподарського призначення в умовах воєнного стану в Україні. Визначено, що сільськогосподарські землі є ключовим ресурсом для економічного розвитку держави та забезпечення продовольчої безпеки. Обґрунтовано необхідність адаптації нормативно-правової бази до сучасних викликів, що виникають внаслідок воєнних дій. Наголошено на важливості забезпечення правового режиму земель, включно зі спрощеною процедурою реєстрації прав для внутрішньо переміщених осіб та землевласників із зон бойових дій. Визначено, що правова невизначеність у питаннях реєстрації прав на землю, фіксації шкоди та механізмів її відшкодування ускладнює відновлення земельних відносин. Запропоновано розробити спеціальні процедури, які враховують реалії воєнного стану, зокрема створення спеціалізованих комісій для врегулювання земельних прав. Наголошено на важливості рівноправної взаємодії норм земельного, екологічного та адміністративного права, уникнення правових колізій і зловживань. Запропоновано низку заходів для вдосконалення механізму державного земельного регулювання, серед яких: спрощення процедур реєстрації, впровадження компенсаційних механізмів за пошкоджене майно (у т. ч. і землі), врегулювання орендних відносин на прифронтових територіях. Наголошено на необхідності створення державного фонду компенсацій, інтеграції міжнародних норм і досвіду, а також розробки механізмів оцінки завданих збитків, що враховують аграрну, екологічну та соціальну цінність земель. Зроблено висновок, що запропоновані заходи сприятимуть адаптації механізму регулювання до умов воєнного стану та закладуть основу для відновлення і розвитку земельних відносин після завершення воєнних дій.

Ключові слова: воєнний стан, державне регулювання, земельні відносини, землі сільськогосподарського призначення, нормативно-правова база.
Бібл.: 8.

Васильєва Леся Миколаївна – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою, Дніпровський державний аграрно-економічний університет (вул. Академіка Сергія Єфремова, 25, Дніпро, 49027, Україна)

E-mail: l.m.vas@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-4551-4105>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/AAQ-2300-2020>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57536749900>